

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za lijkake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani 3. jan.

Gospod Dežman je še oni dan na Dunaji v državnem zboru javno in pred vsem svetom rekel, da je Slovenec, ali da „smo Slovenci in hočemo ostati,“ ter je s tem mislil menda sebe, dr. Schafferja, Zupana, Hočevarja itd. — t. j. svojo stranko. Ali nij potem čudno, če Dežmanov in njegove stranke časopisni organ tu v Ljubljani „Laibacher Tagblatt“, da si izhaja mej nami v sredi slovanskega prebivalstva in je podpiran in subvencioniran od iste Dežmanove stranke, čisto drugače piše, namreč z divjim sovraštvom do slovanskega imena in tako, kakor da ne bi bilo nas 16 milijonov kroni in cesarju zvestih v Avstriji. Čujte, kaj prinaša ta ljubljanski list 2. januarja v prvem članku:

„Aufgabe der liberalen Partei ist es, gegen die Sondergelüste des Slaventums mit allen zugebote stehenden Mitteln anzukämpfen. Die Hymnen auf die russische Knute und auf ein vereinigtes, grosses süd-slavisches Reich müssen verstummen. Es darf nur eine österreichische, aber keine slavische Frage geben; von einer Untertänigkeit des Deutschtums gegenüber dem Slaventum kann niemals die Rede sein. Das Slaventum, welches sich — mit welchem Rechte, ist unbekannt — das Epitheton „patriotisch“ beilegt, von diesem jedoch nicht die geringste Dosis besitzt, wird schliesslich denn doch den authentischen Begriff „Patriotismus“ fassen müssen, wenn es auf legalem Wege seine Rechte geltend machen will.“

Zdi se nam, da je nepotrebno polemizirati s človekom, ki je zmožen tako surovost,

perfidnost in — neumnost napisati, kakor je to. Tudi nij vreden, da bi ga človek vprašal, kakšne in kje so naše „sondergelüste“, kje je trótelj slišal ali bral himne na rusko „knuto“, s kako pravico Slovanom sploh patrijotizem odreja itd. In ko bi mu uže odgovarjali, kakor se spodobi, — državni pravdnik je za nami.

Potrpimo! A zapišimo si take insulte globoko v narodov spomin. Prišli bodo drugi časi, če je božja volja, in pómnuti je dobro.

H koncu tem kratkim vrsticam samo še omenjamo, da smo bili mi večkrat konfiscirani, ker je ljubljansko državno pravdníštvo reklo, da hujskamo proti drugej, t. j. nemškej, laškej ali magjarskej narodnosti. „Tagblatt“ nij bil konfisciran, ko ščuje na ta grdi način proti Slovanstvu našemu. To je sicer prav, ker mi smo za tiskovno svobodo vseh, ne le nas. Ali konstatiramo pa to vendar lahko.

Hrvatje in mi.

Dalmatinski glavni narodni list je oni dan prinesel članek, ki graja po jednj strani hrvatsko narodno opozicijo in jo svari, naj se ne zagriže v osebnosti, po drugej strani pak še bolj zasluženó kara vladajočo narodno stranko na Hrvatskem zaradi njene malodušnosti nasproti Ogerskej. „Obzor“ poskuša to opravičeno grajo odbiti ter pri tej priliki mej družim v svojem uvodnem članku spominja celega programa naše jugoslovanske bodočnosti, pišoč:

„Slušali smo prikore malodušnosti iz posestrime Česke; no rezultati česke odvažnosti nisu vrstni potači na njihovu odvažnost. Slu-

šali smo iste prikore od braće Slovenaca, no braća Slovenci, prikoravajuć nam malodušnost, sami su malodušni, pa šalju svoje zastupnike u carev. vieće, koje nit nesniva o tom, da bi slovenskim krajevom ustupilo makar sjenku autonomije, koju ima Hrvatska. Rade li to Slovenci i Dalmatinci od malodušnosti? Jamačno nerade, nego čute dobro i znaju, da drugo raditi nemogu. Reći će nam se, naši Vošnjaki i Klaići sjede u carev. vieću, al u njem govore silne opozicionalne govore. Istina je, no ti govori nit što hasne, nit imaju što pokvariti; svi ti govori istu mrvicu od onih narodnih prava, koja Hrvatska ima; ta opozicije nemože podljuljati nijednoga prava, jer se nijedno pravo neuziva.

„Uzgred budi rečeno, Magjari se ni jedan časak nevaraju o šutnji hrvatskih zastupnika. Oni njihovu šutnju (molčanje) uprav tako razumijo, kao što Niemci razumiju govor Vošnjakov i Klaićev; pače oni se boje više ove šutnje, nego li Niemci onih govora.

„Budimo veledušni u djelih. Svi Slovenci i Hrvati žele, čini nam se, sabrati se u jednu političku skupinu monarkije; sigurno je, da bi to po jedne i druge bilo dobro i spasonosno; sigurno je, da je to njihov zadatak u velikoj slavenskoj porodici.

„Hoćete li, da si pružimo ruke na veliko djelo? Hoćete li, da ljubljanski, zaderski i hrvatski sabor izadju pred svet, pred monarka, pred Niemce i Magjare s odvažnom izjavom, da dotle nepriznaju ni čega, ni kakve politike, ni kakva sustava, ni kakve zajednice, dok ova zajednica, dok ova skupina nebude priznana, prihvaćena, ostvarena? Svatko će

Listek.

O Črnej gori.

(Naznanja Fr. Hubad.)

Ravnokar je izšla v Parizu nova knjiga o Črnej gori: „Le Monténégro contemporain par G. Frilley, officier de la Légion d'honneur et Jovan Wlahovitj, capitaine au service de la Serbie. Paris 1876.“ Pridejan je zemljevid gorate deželice in deset bakrorezov, kazujočih nošnje in običaje. V uvodu popisujeta izdatelja zgodovino črnogorsko prav obširno, ker Francozi ne poznajo še zgodovine jugoslovanskih dežel, kakor množina čitateljev tudi pri nas malo ve o južnih svojih bratih. Najprvo pripovedujeta, kako so prišli Srbi raz Karpate, kako so posedli zvani od carja Heraklija I. 636 do 638 Makedonijo. Onda nadaljujeta o bojih z Obri, katere so prepodili Slovani in prisvojili si sedanje sedeže. Iskreno pripovedujeta dalje o črnogorskih junakih, kateri so se borili noč in dan „za krst častni in slo-

bodo zlatno“. Prav živa postaja mnogokrat beseda, ko govorita o divjih turških napadih in popisujeta stanovitnost in hrabrost gorskih sinov; kako je junačila ljubezen do domovja, do vere in slobode celo ženske, da so pomogle svojim možem odbijati sovraga.

Posebno zanimivo pripovedujeta o borbi pogumnih Črnogorcev iz časa, ko je pozval kralj švedski Karol XII. tudi Turčijo na boj zoper Rusijo. Ravno tako lepo popisujeta delovanje gorskih sokolov, ko je vodil Napoleon I. svoje čete proti „sveti Moskvi“.

Delo začenja s popisovanjem bojev v zadnjem času, ko se je osvobodila Srbija, ko je začel pihati prvič polagoma vetrič, iz katerega je nastala naposled vihra, katera će pogubiti Osmanlije. Najprvo zvemo razmere geografične, geologične, botanične in etnografične tako natanko, da bode vesel te knjige vsak strokovnjak, da pripisuje kujigi celo nemška kritika najprvo mesto mej knjigami o tej deželi.

In res, kolikor se je uže pisalo na pr. o

šegah, nošnjah in običajih južnih Slovanov, pa jih še Slovani sami poznajo le malo. Velika je torej zasluga tih dveh mož, katera sta podala svetu tako popolno popisovanje originalnega, prav slovanskega naroda.

V sedmem poglavju popisujeta šege in običaje o raznih priložnostih, o katerih kaže ljudstvo svoje mišljenje, svoje veselje in svojo žalost brez bojzljivosti. Popisovaje pogreb črnogorske matere napisala sta tudi hčerino „jaukanje“ po materi, katero nam kaže, kako globoko čutijo „proste narave proste hčerke“, pa tudi vir pesniške lepote narodnih pesni.

Črnogorci nijso še pozabili starih bogov slovanskih, še jim žive po gorah, šumah, ob rekah in po pečinah.

Vila, prijateljica človekova, trpi in veseli se s Črnogorcem, ona vidi vse, in pozna, nikdo je ne vidi, a vendar prihaja v borne kočice svojih ljubljencev, ali pa teka po gorah zelenih in „vika iz bijela grla“. Kolikokrat je uže pomagala v boju zoper Turke, ker je osrčila onemogle boritelje svojim glasom. Vile so

uviditi, da ova odluka, ova izjava predpolaze ljutu borbu, veliko političku snagu naroda. Jeste li uvjereni, da će ova snaga nadvladati? "

Čudom se čudimo, da more dan današnji politično tako vešč človek, kakor je Miškatović apoloģizirati molčanje ali „šutnjo“, on ki po lastnej izkušnji zna, da velja tudi o naših narodnih zastopnikih, kar sveto pismo govori o apostolih: „ako bodo ti molčali, kamenje bode vpilo“; dan današnji, ko bolj nego kedaj zlasti malim narodom velja zopet svetoknjižni rek: kdor trka, temu se odpre. V tej stvari tedaj mi Slovenci hrvatskega sveta „Obzorovega“ ne bomo poslušali, ker mi znamo, da vse, kar je pri nas za narodnostno in slovansko probujenje zgodilo se, učinjeno je vse baš z govorom, z živo besedo, a ne s „šutnjo“, s katero se Hrvatje v Pešti in Zagrebu odlikujejo sedaj ob tako važnem času reševanja orientalnega vprašanja.

Istina je, da Slovenci želimo zveze s Hrvati v monarhiji; to moramo, če si hočemo obraniti slovanski narodni karakter, kar moramo hoteti. Ali „Obzor“ stvar pretirava in zavija, ako ne zna družega konkretnega sveta nego tega, da bi se ljubljanski, zadržski in hrvatski zbor pasivnosti poprijeli, dokler se jim jedinstvo ne dovoli. Mi te skrajne borbe od Hrvatov nikoli nijsmo zahtevali; ali nekoliko naj v to svrhu delajo, ko so na vladi nekoliko! Sedaj ne delajo za to zjedinjenje svoje in naše nič, temuč podobni so prosjaku, ki glada umira, a neče črnega kruha jesti, rekoč, da ima pravo in pravico do rumene pečenke.

Žal in škoda velikanska za nas in brate Hrvate, da jim manjka one agilnosti, one marljivosti in vstrajnosti, katera boljše bodočnost gradi in organizira. Res je, da imate avtonomijo in svobodno narodnost, ali mi „planinski Hrvati“ bi rajši videli, da bi jo vi znali bolje upotrebiti, porabiti. Molčanje Mrazovičevcev nasproti Magjarom pak ne bode pri nas dosti več simpatij nahajalo, kakor protisrbrke halucinacije hrvatskega uleme Ante Starčevića in njegovih soft na zagrebškem vseučilišči.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. januarja.

General **Cernjajev** je v nedeljo na Dunaj prišel in stanuje v „Grand-hotelu“. S tem so vse one judovsko-nemške laži ovržene, katere so nesramno vest trosile, da je vrli mož v Rusiji v preiskavo dejan, zaprt itd. To smo uže prorokovali, da bodo nemški novinarji prisiljeni preklicati svoje laži o Černjajevem.

Stari revolucionar **Kořut** baje name-rava vrniti se v svojo magjarsko domovino, da si je protivno prisegal, da ne pojde nikdar domov, dokler Habsburgi vladajo. In vendar so pred njim Avstrijo oteli slovanski Hrvati in Rusi!

Ogerski minister Tisza je tudi mislil, da mora ob novem letu svojo magjarsko veliko politično besedo govoriti in rekel je deputaciji poslancev, da je magjarskega rodoljuba glede vnanje politike opravičen s trah, ki pa je včasih pretemno pobarvan. Tisza pravi dalje, da se kri in blago naroda ne sme žrtvovati iz čestilakomnosti, ne iz nestrpljivosti, ne iz indignacije, temuč le kadar je treba pravico in dobro naroda in države varovati. Glede notranjega položaja meni in upa Tisza, da bodo težave premagane.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** je „Kölnische Zeitung“ dobila 1. januarja ta-le telegram: Turčija se v svojem odgovoru na konferenčne predloge vevlastij čisto nič ne ozira, ter obeta le, da bode za celo državo izvela reforme, da bode odslej za vse postave treba dovoljenja obeh turških zbornic. Včeraj je bil pogovor pri Ignatievu, ki je soglasje evropskih delegirancev utrdil nasproti odbitju konferenčnih predlogov od strani porte. Uže se misli na to, da se konferenca preloži v Ateno ali Spizo. To so vrlo resni glasi.

Srbski konservativci silijo kneza, naj bi 12. januarja sklical narodno skupščino. — Ruski prostovoljci so iz Belgrada v Kladovo odmarširali.

Francoski ministerski predsednik Simon je ob novem letu v svojem odgovoru na čestitanje izrekel upanje, da se bode vnanja kriza po mirnem potu rešila ter da računa on na modrost Evrope.

Iz **Španije** čez dolgo zopet enkrat telegraf nekaj poročja, namreč obetanje ministrovo, da bode svobodo municipalnih volitev varoval.

Dopisi.

Iz Kranja 1. jan. [Izv. dop.] Ker se nihče ne oglasi o volitvi učiteljskih zastop-

nikov v okr. šolski svet Kranjski, moram jaz nekoliko omeniti o njej. Omenjena volitev vršila se je 21. dne decembra l. l. v Kranji. 10. ura bila je napovedana zato, ob korej se je večina sešla; ali ker še tržiških cimbrov nij bilo, morali smo jih čakati, kajti brez njih se nič ne opravi. Ko pridejo Tržiški gg. cim-bri, veva nam kučegazda gosp. Miha Kus-ter ustopiti, kar se je tudi zgodilo.

Vstopivšim razloži nek višji gospod, da smo prišli volit zastopnike v okr. š. svet, kar smo, se ve, uže popred sami vedeli, in da moramo le take može voliti, koji spoštujejo postave (dan denes menda nij učitelja, ki bi tega ne storil, ker so disciplinarne preiskave na dnevnem redu,) namreč — mislil je on nemškutarje. Kar se je tudi zgodilo.

Volitev se je vršila po uravnavi enega gospoda ustno (zakaj? to se ne ve) in ko se nekdo oglasi ter terja, da volimo z listki, reklo se je: tukaj se ne bo nič debatiralo in tudi nobeden besedice ziniti nema.

Kaj hočemo ubogi reveži. Potrpeti je treba, saj 6 let nij večnost. Pri glasovanji dobila sta nemškutarska kandidata gg. K. et S. prvi 11 drugi 10 glasov; narodna kandidata pa g. C. 9 i g. P. 10 glasov.

Omeniti pa se mora tudi, da sta prva dva gg., ker dobro sama sebe poznata, tudi vsak sebe volila, če sta hotela nabrati toliko glasov, kajti drugače bi ne bilo šlo.

Ker sta imela pa g. C. i g. P., kakor razvidno, enako glasov, morali bi onih dveh enega še enkrat voliti, ali temu se je lahko ogniti, ako se srečka, kar se je tudi storilo po zahtevi komisarjevej. To zarad tega ker nij bilo časa, kajti 11. ura je uže bila.

Pa kaj se zgodi pri srečkanju? Žalostna majka! Sreča hoče, da zmaga naš nasprotnik.

Značaj je dandenes ničla, koja ne do- naša materijalnega prida.

Nemškutar, kojega prej nijsi pogledal niti govoril z njim, naj ti da volit veni dan le dobro besedo (kar se prav rado godi), misliš si: ta je pa res dober človek, tega bom volil zoper lastno prepričanje.

Onega pa, s kojim vsak dan občuješ in beseduješ ter se ustiš kako in kaj, pustiš ga na cedilu.

Tako so delali nekateri učitelji Kranjskega okraja. Je pa še nekaj družih, namreč

tako stare kakor svet, tako so pripovedovali uže poganski Slovani, sedaj je pa pokristijan-jena tudi pripovedka o njih.

Adam je imel trideset sinov in trideset hčer, pripovedujejo Srbi. Nekega dne vpraša ga bog, koliko otrok ima. Adama bilo je sram da ima toliko hčerk. (Črnogorci se sramujejo še sedaj, ako imajo veliko hčerij, ker ženske ne morejo se bojevati.) Adam zamolči torej troje deklet in reče da jih ima samo sedem in dvajset.

A bog ve vse. Da kaznuje Adama, pre-meni ove tri hčerke, najlepše mej vsemi, v Vile. Od tistega časa hodijo Vile po svetu. Bile so pravedne in dobre, zato nijsi poginile ob potopu. Naznanil jim je bog sam, da bode potop; nevidne prišle so v barko in čakale so v njej da usahne voda. Hodeče po svetu prišle so tudi v staro Srbijo. Ta dežela priljubila se jim je, da nečejo dalje. Vse jezike umejo in govore, a srbski jim je najmileji. S Srbi pokristijanile so se tudi Vile, tudi v cerkve prihajajo a ne vidi jih nikdo. Z narodom srbskim so se veselile, z

njim so plakale na Kosovem polju, čutile so vse gorje, ki tare nesrečen narod, slovanski, zato so pa tudi vedno neprijateljice Turkom.

Mnogo zanimivega nahajamo še v knjigi o družih običajih, a o tem morda drugi pot.

Vnanja oprava knjige je lična, kakoršne so obče francozke, žal nam je le da so pre-pisani nekateri reki srbski kaj slabo, ker francosko uho nij moglo zapisati prav slovanskih glasov.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugo poglavje.

(Dalje.)

Jerica nij pričakovala drugačega sprejema ter se nikakor nij varala; a veselila se je uborne hrane, puščene jej na mizi ter jo je nagloma pogoltala; tudi ni čakala, da bi se je bilo drugikrat ukazalo, naj jej nikar ne hodi v poto ampak je vzela stari klobuček, ogrnila se z razcapano ruto, ki je bila nekdanje njene

matere in je uže dolgo otroka najbolje brani-la mraza, ter je smuknila iz hiše, če prav so njene ročice od ostre sape jutranje bile vse otrpnene.

Za hišo, v katerej je Nani Grantova bi-vala, je bilo veliko skladišče za les in oglje; za tem pa ladijedelnica in gosta umazana voda ladijedelnice. Jerica bi bila lahko našla do-volj igralcev v tej sosesi. Časih se je pridružila dečkom in deklicam, ki so bili enako njej razcapani ter so se na tem kraji igrali; a ne pogostem — kajti otroci tega kraja so se bili nekako zarotili zoper njo. Ubogi, razcapani in brez vzreje kot so skoraj vsi mej njimi bili, vendar so vsi dobro vedeli, da je Jerica bila še bolj zanemarjena in zdelovana. Često so videli, da je bila tepena, ter so vsak dan slišali imenovati jo grdi: malopridni otrok; rečeno jim je bilo, da nij ničegar in da nema v nobenej hiši ničesa opraviti. Otroci kot so bili, vendar so se zavedali svoje prednosti ter so zasramovali majheno najdenko. Morebiti bi ne bilo tako, ko bi se Jerica bila zmerom jim pridruževala ter skušala z njimi se spri-

takih, ki niso prišli, ali boljerečeno niso hoteli priti k volitvi. Zakaj pa ne, bi dejal? A, dragi čitatelj, to ti je lahko povedati, le slusaj. To so ti taki narodni može, ki čakajo, da sovražnik sam zbeži, ter si mislijo, drugi naj se pulijo z njim, meni se treba nij. Ali niso tudi ti usmiljenja vredni? Gotovo, porečeš!

Taki učitelji so navadno ali župani, ali poštarji, mogoče tudi oboje skupaj; tem pa je učiteljstvo deveta briga, kajti več jim je „Nebengeschäft“.

Z Vrhniške 1. januarja. [Izv. dop.] Beseda vrhniške čitalnice 26. decembra m. l. vršila se je tako-le: Pesen „Slovan“ je bila začetek veselice in lepoglasno izpeljana, kar je pričalo ploskanje slavnega občinstva. — Govor g. V. bil je obširen, še malo preobširen, a vendar dobro izpeljan. Duh govora je bila srbska poezija in naša ljubezen do južnih Slovanov, naših bližnjih trpečih bratov; z njim je pokazal g. govornik čuteče in domovinske ljubezni polno srce do tlačanih Slovanov — vendar govor, če je preobširen ter ne spada k veselici, rad dolgočasi občinstvo. Pesni „Byvali Čehove“, „Stanak“ in „Lehko noč“ dopadale so splošno, kakor tudi kratka deklamacija g. — s —, namesto „živih pregovorov.“ — Najbolj sta se odlikovala gg. Cvenkel in Lenarčič z igro na citre, ter pokazala svojo muzikalno umetnost. Ples, pri katerem je igrala domača godba (ne ravno slabo), bil je jako živahen in v lepem redu, razen kadriče, ki je nekoliko sitnosti plesalcem prizadejala.

Sploh pa, se mora reči, da se je veselica redno končala, kakor tudi ples, ki je trajal do dveh po polu noči. Udeležilo se je mnogo č. gospodov in dam omenjene veselice, samo par gospodov in lepih gospodičin smo pogrešali; zadnje so bile morda od kacic sorodnikov doma zadržane, ker je bilo ravno mnogo godov na ta dan.

Po veselici je g. K. vse pevce in druge, ki so sodelovali pri tej veselici v Mirke na svoje posestvo zvabil, ter jih prav gostoljubno zabaval.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Prva predstava dram. društva v letu 1877, ob-

jateljiti. A kolikor časa je nje mati z njo tam bivala — bilo je to le malo časa, storila je vse, da se nje majhena deklica nij družila s surovo drhalijo. Morebiti ta navada, še bolj pa otročja narava jej je branila vdeleževati se grdih iger družih otrok, če prav jej je smrt njene matere pripuščala storiti, kar bi bila hotela. Tako pa je z njimi le malo občevala. Vendar se nijso upali gnjaviti jo drugače nego z besedami; kajti posamezni se nijso drznili sprijeti se z njo; — srčna, nagla in strastna uže po rodu storila je, da so se je toliko bali, kakor so jo črtili. Enkrat se je bila združila njih množina, da bi jo dražili in mučili; ker pa je Nani Grantova došla ravno oni trenotek, ko je bila neka deklica črevljčke Jerici raz noge potegnila ter jih v ladijedelnico vrgla, našeškala je dobro deklico, druge pa je zapodila. Jerica nij imela od tega časa črevljčkov, a vendar je Nani Grantova s tem močno ustregla in drugi otroci so jo sedaj pustili pri miru.

Bil je solnčen, če prav mrzel dan, ko je Jerica drla od hiše ter v skladišči za lesom

nesla se je v mnogem obziru jako slabo. Igrali ste se 2. t. m. „Ujetniki carevne“, dobra, elegantna veseloigra, ki pa zahteva sklepno soigranje, in mala burkasta „zagozda“ „Opalek pred sodbo“. O prvej igri ne moremo prav nič dobrega poročati. Ko bi gospodične Podkrajškove (carevna) ne bilo, pala bi igra, ki je sama ob sebi, kakor smo povedali izvrstna, čisto v vodo. Imenovana gospodična je združevala fini razum in izredno rutino v predstavljanji svoje ne ravno lahke naloge, in prejela je tudi občno pohvalo. G. Schmidt (lajtnant Aleksij) je bil nenavadno mrzel in enoličen, g. Kocelj (Valov) pa se je skoro izgubljal in marsikdo nij mogel prav umeti, čemu nastopa ta dolgočasni minister. G. Gorenc (major) je bil lesen kakor kak avstrijski korporal za časa največje vlade „gamaš in knofov“ in o gospodični Nigrinovi (Feodora) itak ne moremo prav nič dobrega povedati, iz vsake besede, ki jo je govorila. Čutilo se je, da je vse le naučeno, „napiljeno“ kakor pravijo študentje, in tu in tam je nekateri govor celo humoristično barvo dobil, akoravno je bil dovolj resen sam ob sebi. G. Juvančič (lajtnant Ivan) ravno tako nij bil vselej z duhom svojim na odru in pri jednej priliki je to jako motilo. — V obče moramo povedati, — da ima občinstvo naše pravo zahtevati, da se uče igralci naši bolj svoje naloge, in režija, ki je navadno neodpustljivo malomarna, morala bi se vendar bolj držati svojih dolžnostij. Igralske službe nijso sinekure, in marsikdo izmed različnih gospodov in gospodičen ne sme misliti, da ima občinstvo dovolj, ako dotičnika vidi na odru. Nij dovolj ako je gledališče — slovensko, ono mora biti tudi dobro. O drugej igri nij vredno, da govorimo.

— (Umrlo) je v Ljubljani meseca decembra 1876 vsega skup 68 osob, in sicer 34 možkega in toliko ženskega spola, največ za pljučnimi boleznimi.

Razne vesti.

* (Štrosmajer in Gladstone). Novi v Zagrebu od novega leta izhajajoči časnik „Agr. Presse“ poroča, da je hrvatski slavni škof Štrosmajer uže dalje časa v dopisovanji z bivšim angleškim ministerskim predsednikom Gladstonejem in z družini angleškimi veljaki Štrosmajer Angleže podučuje o žalostnem sta-

iskala zavetja. V kotu skladišča je stala neizmerna skladovnica lesa, ki se nij videla od bližnjih hiš. Različno dolge in neenako zložene podnice narejale so na enej strani vrsto nepravilnih stopnic, po katerih se je lahko prišlo na vrh. Skoro na vrhu je bilo nekako skrivališče, pokrito z nekaterimi dolgimi deskami in malej koči podobno, ki je bilo zavarovano z lesom na vseh straneh, razen ene, s katere se je videlo na vodo.

Tu je bilo Jerice počivališče, njeno svetlišče in edini njeni kraj, s katerega nij bila nikdar pregnana. Tu je posedal dolge poletne dneve majheni zapuščen otrok ter je premišljeval svoje bolečine, svojo grdo in storjene mu krivice; časih je plakal cele ure. Zdaj pa zdaj je bila nekoliko bolj vesela, če je nje življenje bilo nekaj dni nekoliko bolj prijetno (t. j. če je bila tako srečna, da nij nobenega razžalila, da nij bila tepena, niti v temo zaprta), ter se je radovala, opazuje mornarje na bližnji ladiji, kako so ob ostenku ladi inem delali ali po priliki v malem čolnu semtertje veslali. Toplo solnce je bilo tako prijetno in

nji turških Jugoslovanov in o tem, kako krivo in proti svojim interesom delajo, če Turke podpirajo proti Slovanom. Čuje se, da je škof Štrosmajer jako dobro vplival s svojimi pismi. O, ko bi tudi mi imeli le Štrosmajerju podobne patrijotične slovenske škofe!

* (Bosenski otroci.) Gospod Kristijan Palmer, posestnik v Zagrebu, je dobil od vlade dovoljenje, da sme osirotene bosenske otroke k sebi vzeti, ter jih odgojati. Palmer jih je vzel k sebi trideset, katere ali v šolo pošilja, ali pa k rokodelcem. Varuh do njihove polnoletnosti jim je gospod Ilija Guteša.

* (Petrolej — strup.) V petroleji ali kamenitem olji je skritih mnogo pogubnih rečij, kakor kažeti sledeči dogodbi: Nedavno je nek kmet blizo gornjega Karlovca nesel posodo petroleja; posoda pa je puščala in obleka kmetova se je napojila s petrolejem. Kmet, ne meneč se za to, hoče si zapaliti tobak ter potegne klinček ob kamizolo; klinček se užge, a od njega tudi obleka, in v malih minutah je nesrečnik bil ves v ognji, da ga ljudje, ki so mu prihiteli na pomoč, nijso mogli rešiti. Umril je za rane. — Ravno tako nevaren je petrolej za presne rane. Nek meščan v nemškem mestu Desavi vrezal se je v prst in je slučajno polil se s petrolejem po rani. Zasklelo ga je in takoj je rano do dobrega izmil in obrisal. Roka mu je začela otekati; pozove zdravnika in akoravno je ta vso svojo znanost poskušal, vendar nij nič opravil. Nesrečnež je po tridnevnih strašnih mukah umrl, ker se mu je kri ostrupila. — Torej pazite, ako imate ranjene roke, pa s petrolejem opraviti.

* (Petrolej) je na Dunaji padel zopet od 38 gld. na 35. Kaj pa v Ljubljani?

* (Ustrelil) se je v Brnu J. Urban, general v pokoji. Povod temu samomoru so veliki dolgovi, v katere je bil zakopan.

* (Petdesetletnico) praški nemški list „Bohemia“ praznuje s tem novim letom. — Petindvajsetletnico pa ima letos „Gartenlaube“, ki izhaja v Leipzigu.

* (Visoka starost.) V Klavsnici pri Sajdi na Saskem je 2. januarja 1877 praznoval zdravnik dr. Lederer svoj 100. rojstveni dan. Dr. Lederer je Avstrijec; služil je v vojski naprvo kot „feldšer“, stopil je potlej v sasko službo, pa je uže precej davnaj v pokoji, akoravno je še krepak, kar se kaže iz tega, da je še nedavno nekomu roko uravnal.

* (Čuden gost.) V Capragu pri Sisku je šel kmet Božo Uzelac na svet dan živini pokladat, pa ko stopi pred hlev, sedi tam volk, ki ga je takoj hotel napasti. A pogumni gospodar je imel k sreči gnojne vile v roki; porine jih zverini v vrat in jo tako dolgo tišči k zidu, da so prišli sosedje, ter volka posekali.

glasovi delujočih mož tako živi, da je uboga revica za nekaj časa izpozabila svoje bolečine.

A poletje je minulo; tudi ladija in pomorščaki, ki so jej bili tako veseli družniki, so otšli. Vreme je bilo mrzlo in nekaj dni tako viharno, da je Jerica morala ostati doma. Sedaj pa je letela v majheno svoje skrivališče; v njeno veselje je bilo uže pred njo solnce doseglo kraj ter je posušilo deske, tako, da so se njenim bosim nožicam zdele popolnem tople; in zmerom je solnce še sijalo tako svetlo in prijazno, da je Jerica izpozabila, kako je zmrzovala in kako zelo se je bala dolge zime. Nje misli so nekaj časa divjale semtertje; nazadnje so se pa ustavile pri prijaznem pogledu in ljubeznjivem glasu starega prižigalca svetilnic; in sedaj prvokrat, odkar jej je obljubil, se je spomnila, da jej je rekel, bodočo pot, ko pride, nekaj jej prinese. Verovati nij mogla, da bi na to mislil; vendar je bilo mogoče, ker zdel se jej je tako blagosrčen in smilila se mu je njena nesreča.

(Dalje prih.)

* (Hud mraz.) V Peterburgu uže 123 let ta čas nij bilo takega mraza, kakor letos. Toplomer kaže namreč 30 stop. R.

* (Ljudske šole) se v Evropi pri različnih narodih in državah različno obiskujejo. Statistični pregled, ki je nedavno prišel na svitlo, kaže sledeče razmere: od vsakih sto za šolo dorasle dece obiskuje v Saksoniji sto odstotkov šolo, pa še 2% več, t. j. v šolo hodijo i taki, katerim še ali pa več nij treba. Na Virtsberskem obiskuje šolo 99 od 100, na Badenskem 98 od 100, v Švici 95 od sto, na Danskem 89, na Pruskem 87, na Bavarskem 83, na Angleškem 76, na Francoskem 75, v Belgiji 66, na Avstro-Ogerskem 57, na Španjolskem 45, na Italijanskem 31, na Ruskem 20. Na Avstro-Ogerskem in v Rusiji so kraji kjer jih še 10 odstotkov šole ne vidi.

* (Čuden dvoboj.) Angleži se radi „boksajo“, kadar imajo prepire. Tirolci pa se trkajo, kakor ovni ali kozli. Borilca gresta kakih deset korakov narazen, pa se zaletita drug proti drugemu z glavami, pa ponavljata to tako dolgo, da slabejši bojišče popusti. Nedavno sta se dva buhala v Antizenhofnu v inški dolini. Eden borilcev Matija Šneglberger, 24 let star, si je pri tem glavo tako stresnil, da mu je na vso moč začela kri dreti iz nosa. Potem mu je odleglo in šel je navidezno dober kosit, a pri kosilu ga je zadel mrtvoud, da je za mizo zgrudil se in umrl.

* (Tri lastnosti dobre žene.) Nek angleški pisatelj pravi, da mora dobra žena biti podobna pa vendar ne podobna sledečim trem rečem: Prvo, da je podobna polžu, ki neprenehoma v hiši tiči, pa spet ne sme nositi vse hiše na sebi. Drugič mora biti podobna jeku, ki ne odgovarja, dokler se ga ne pokliče; pa zopet mu ne sme biti podobna, ker ne sme imeti vedno zadnje besede, kakor jek. Tretjič mora biti podobna uri v zvoniku po svoji natančnosti in časti; pa spet ne sme biti podobna uri v zvoniku, ker ne sme tako vpiti, da bi se njen glas slišal po celi fari.

* (Dve angleški gospé) z imenom Irby in Johnson sti šli prošlo soboto skozi Zagreb v Šibenik, da pojdeti od tam do Knina in na mejo Črmanije, Gračca in Lapca, kjer bosenski begunci trpé največo bedo. Deputacija zagrebških meščanov je spremljala dami do kolodvora. V Karlovcu jih je pričakoval Grški pop Egič z deputacijo, ki je štela 150 glav. Vse navzočne je to osupnilo, da sti se Angličanki zahvaljevali za sprejem in ogovore v v čistem hrvatskem jeziku.

Umrli v Ljubljani

od 26. decembra 1876 do 1. januarja 1877:
Neža Zvon, kuharica, stara 23 l., v dež. boln. za difteritido. — Hugon Iko, delavec cikorijske tovarne, st. 42 l., v dež. boln. za naduho. — Ignacij Mrvar, delavec, st. 26 l., v dež. boln. vsled poškodovanja. — Marija Boštjančič, osobenjica, stara 80 l., v dež. boln. za oslabelostjo. — Franco Tišina, sin krojača, star 16 l., v dež. boln. za škrufozo. — Ferd. Taborski, mesarskega pom. otrok, star 17 m., na tržaški cesti št. 80, za vodno glavo. — Jože Hitzelberger, hišnega pos. otrok, st. 9 m., v burgstalovi ulici št. 8, za nadubo in božjast. — Marija Srše, hči krčmarja, stara 6 mes., na Rimski cesti št. 12, za atrofijo. — Marija Borštnar, dekla, st. 24 l., v dež. boln. za pljučno tuberkulozo. — Ivana Grapar, delavska otrok, stara 16 dnij, na t. žaški cesti št. 31, za krč. — Elizabeta Hrvat, osobenjica, st. 73 l., v sv. Florijana ulici št. 30, nagloma za mrtvoudom. — Marija Krušnik, stara 68 l., v prečni ulici št. 2, za sušico.

Dunajska borza 3. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60	gid.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66		20	
1860 drž. posojilo	111		—	
Akcije narodne banke	817		—	
Kreditne akcije	139		—	
London	125		25	
Napol.	10		01 1/2	
C. k. cekini	5		98	
Srebro	114		25	

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. **Franca Kolmana** na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do
(378—9) **A. Schneiderja.**
Metj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaje.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Loterijne srečke.

V Trstu 30. decembra: 72. 10. 53. 26. 45.
V Linci 30. decembra: 21. 4. 63. 77. 87.

Učiteljska služba.

Na četirirazredni ljudski šoli v **Št. Lenardu** v Slov. goricah se ima popolniti učiteljska služba III. plačnega reda s prostim stanovanjem.

Prosilci za-njo naj svoje primerno instruirane prošnje predpisanim službenim potom vložé na krajni šolski svet Št. Lenard v Slov. goricah. (2—1)

Okrajni šolski svet Št. Lenard,
29. decembra 1876.

Pravo, nedišeče, okusno

Olje iz sala dorševih jeter

iz Bergena v Norvegiji,
frišno došlo.

Dobro zdravilo proti prsnim in pljučnim bolečinam. (381—8)

V flašah po 70 kr., z naukom, kako se rabi.

Pravo se dobiva pri **Viktorju Trnkoczy**, mestni trg št. 4, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

Željeznik.
1. januarja:
Kereza: Mayer iz Grada.
Pri Slomu: Sever iz Gorenjskega.
Muhovec iz Kamnika. — Crank iz Dunaja. — Herzog iz Zagreba. — Schulz iz Karlova. — Prosinak iz Maribora. — Murnik iz Kamnika.
Pri **Malleti**: Globočnik, Ulih iz Željeznik.
Pri **Zamoredi**: Zelnik iz Celja.

Važno za vse,

posebno za krojače za moško in žensko obleko in suknjarje, kajti suknjene in volnate tvarine za suknje, hlače in cele obleke, kakor tudi za plašče za dame, suknje in jope se po najnižjih cenah prodajajo. — Človek se čudi, ako vidi cene na muštrih zaznamovane.

Naslov: „Tuchausverkauf“ Stefansplatz, Jasomirgottgasse, Wien.
(342—5)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniški izvedena slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turškem ratu.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrović Njeguš.

Generali: **M. G. Černjajev, Ranko Alimpić, Franjo Cah in Kosta S. Protić.** — Vojvode: **Petar Vukotić, Božo Petrović, Ilija Plamenac in Mašo Vrbica.** — Polkovniki: **Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Milojko Lešjanin.** — Podpolkovniki: **Sava Grujić, Vlajković, Kosta Bučević, Gruja Mišković.** — Major **Paja Putnik** in arhimandrit **N. Dučić.**

Slika ima 22 verno po fotografijah narejenih lik z grbom Srbije in Črne gore.

Slika je litografiral **A. Šubert.**

Slika je 53 centimetrov visoka a 90 centimetrov široka.

Cena je sliki 1 gl. 20 kr.

Naročbine se pošiljajo na ovo adresu:

P. Janković, Wien, VIII., Piaristengasse Nr. 49.

Novci se pošiljajo v plačanem pismu, ali po poštnj napotnici; komur je lažje, naj na correspondenc-karti javi, pa se mu bo s povzetjem poslalo.

Prepodavci, koji za gotov novec naroče najmanje 10 komadov, dobivajo komad po 1 gld. in franco pošiljanje.

Cena ove velike in umetniško izvedene slike je tako majhena, da jo vsak kupiti more.

Brez ove slike naj ne bo nijedna obitelj, koja se interesuje za rat Srbije in Črne gore s turško carevino. (349—20)